Brief

Heerlen,
23 september 2025

Documentnummer
513036

Onderwerp
Zienswijze initiatiefvoorstel fossiele reclame

Inleiding/aanleiding
Op 28 augustus 2025 heeft mevrouw E. Géron van de Partij voor de Dieren een initiatiefvoorstel ingediend.

In het initiatiefvoorstel wordt het college verzocht:
1. Een wijzigingsvoorstel voor te bereiden om de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aan te passen, zodanig dat fossiele reclame in de openbare ruimte wordt verboden;
2. De volgende definitie op te nemen in de APV:
"Fossiele reclame is handelsreclame waarmee kennelijk wordt beoogd producten of diensten aan te prijzen die sterk bijdragen aan klimaatverandering en milieuvervuiling, waaronder: vliegreizen, cruisereizen, voertuigen met een verbrandingsmotor, gascontracten, grijze stroomcontracten en fossiele brandstoffen zoals benzine en diesel."
3. De bepaling zodanig vorm te geven dat deze in lijn is met eerdere gemeentelijke regelgeving op dit terrein (zoals in Den Haag, Haarlem en Nijmegen), en met bestaande jurisprudentie;
4. Te onderzoeken hoe bij lopende en toekomstige contracten met reclame-exploitanten fossiele reclame kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld via aanvullende voorwaarden of bij verlening van vergunningen;
5. De raad uiterlijk voor het einde van het vierde kwartaal van 2025 te informeren over de voortgang en eventuele knelpunten in de uitvoering.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen ten aanzien van dit initiatiefvoorstel kenbaar te maken. Van deze gelegenheid maken wij hierbij gebruik.

APV
De civiele rechter heeft in een kort geding op 25 april 2025 (ECLI:NL:RBDHA:2025:6874) geoordeeld dat een verbod op fossiele reclame zoals opgenomen in de APV Den Haag stand kan houden. Volgens de rechter is de raad bevoegd om het verbod vast te stellen en is het verbod niet in strijd met de vrijheid van meningsuiting, Europese wet- en regelgeving en algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Gelet op deze uitspraak lijkt een verbod in de APV naar de huidige stand van zaken juridisch houdbaar. Om het gewenste doel daadwerkelijk te bereiken is het niet alleen belangrijk dat een verbod juridisch houdbaar is, maar ook naleefbaar, uitvoerbaar en handhaafbaar is.

Het opnemen van een dergelijk verbod vergt dan ook een op de gemeente Heerlen toegespitst(e) onderzoek, motivering en belangenafweging. In het geval de raad het initiatiefvoorstel aanneemt kunnen wij een voorstel voorbereiden, nadat door ons

zorgvuldig onderzoek is gedaan en alle belangen in kaart zijn gebracht. Wij nemen dit onderwerp dan mee bij de eerstvolgende actualisering van de APV.

Wij merken daarbij het volgende op.

Een verbod moet voldoende specifiek zijn, en nauwkeurig afgebakend zijn. Een duidelijke definitie van wat wel of niet als fossiel beschouwd moet worden, draagt bij aan de voorzienbaarheid en handhaafbaarheid van een verbod. De in punt 2 van het initiatiefvoorstel opgenomen definitie wijkt af van de definitie zoals die wordt gehanteerd door bijvoorbeeld de gemeente Den Haag. In de door u genoemde definitie komen termen als 'kennelijk' en 'sterk bijdragen' voor en is sprake van een open opsomming, hetgeen vatbaar is voor discussie en de handhaafbaarheid vermoeilijkt. Indien aan de orde, willen wij een definitie aandragen die voorzienbaar en handhaafbaar is en aansluit bij definities van andere gemeenten op dit terrein.

Gecontroleerd zal moeten worden of de voortdurend wisselende reclames aan het verbod voldoen en indien nodig moet handhavend worden opgetreden. Dit vergt extra capaciteit, dan wel prioritering daar waar de handhavingscapaciteit al schaars is.

Een verbod kan niet alleen voor de adverteerders en exploitanten maar ook voor de gemeente financiële consequenties hebben. Een verbod op fossiele reclame zal mogelijk leiden tot een neerwaartse bijstelling van de afdrachten aan de gemeente en derhalve tot minder inkomsten.

De uitspraak d.d. 25 april jl. betreft een uitspraak van de civiele rechter in kort geding. Deze uitspraak biedt geen garantie dat een andere rechter, bijvoorbeeld een bodemrechter, een bestuursrechter of een civiele rechter in een ander kort geding, hetzelfde oordeel velt.

Contracten reclame-exploitanten
Als de raad het initiatiefvoorstel aanneemt zullen de contracten met de reclame-exploitanten onderdeel van het hierboven genoemde onderzoek zijn.

Resumerend
Een dergelijk verbod is mogelijk, mits goed gemotiveerd, en nadat zorgvuldig onderzoek is gedaan en alle belangen in kaart zijn gebracht. Als de raad het initiatiefvoorstel aanneemt nemen wij dit onderwerp mee bij de eerstvolgende actualisering van de APV.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester, de secretaris a.i.,

drs. R. Wever drs. R. van Wuijtswinkel